

**СТАНОВИЩЕ
НА
КОМИСИЯТА ЗА ЗАЩИТА НА ЛИЧНИТЕ ДАННИ**

Относно: *Постъпили искания от акредитирани организации, осъществяващи дейност по международно осиновяване за получаване на разрешение от Комисията за защита на личните данни (КЗЛД) за предоставяне на лични данни в държави членки на Европейския съюз и Европейското икономическо пространство и трети страни, във връзка с осъществяваната от тях дейност.*

Комисията за защита на личните данни (КЗЛД), в състав: председател: Венета Шопова, и членове: Красимир Димитров, Валентин Енев и Веселин Целков, на заседание, проведено на 14 юли 2010г. (Протокол № 26), разгледа въпроса относно режима за предоставяне на лични данни от страна на акредитирани организации на територията на Република България към държави членки на Европейския съюз и Европейското икономическо пространство и трети страни, във връзка с осъществяване на дейност по международно осиновяване.

Към настоящия момент обществените отношения, които възникват в сферата на международните осиновявания, намират своята правна регламентация в следните нормативни актове: Конвенция за правата на детето, приета от ОС на ООН на 20.11.1989 г. Ратифицирана с решение на ВНС от 11.04.1991 г. - ДВ, бр. 32 от 23.04.1991 г. в сила от 3.07.1991 г., Конвенция за защита на децата и сътрудничество в областта на международните осиновявания (Хагска конвенция), Кодекса за международно частно право, Семейния кодекс на РБ, Наредба № 12 от 30 септември 2009 г. за условията и реда за издаване и отнемане на разрешение за посредничество при международно осиновяване и за осъществяване и прекратяване дейността на акредитираните организации, Наредба № 13 от 30 септември 2009 г. за определяне на условията и реда за даване на съгласие за международно осиновяване и за воденето на регистрите на международните осиновявания.

Съгласно Конвенцията за защита на децата и сътрудничество в областта на международното осиновяване всяка договаряща държава определя централен орган, който изпълнява задълженията, възложени му по силата на конвенцията, във връзка с дейностите в областта на международното осиновяване. За Република България функциите на такъв централен орган се осъществяват от Министерството на правосъдието.

Министерството на правосъдието, в качеството му на централен орган, по смисъла на Хагската конвенция, предприема директно или чрез държавни органи или други надлежно акредитирани организации в своята държава всички необходими мерки, с цел да:

- събира, съхранява и обменя информация относно положението на детето и бъдещите осиновители, доколкото е необходимо за извършване на осиновяването;
- улеснява, следи и ускорява процедурата по осиновяването;
- оказва съдействие за развитието на консултативни служби по осиновяванията и за периода след извършването на осиновяванията в своята държава;
- обменя обобщаващи доклади за оценка на опита в областта на международното осиновяване;

- отговаря на обосновани искания от други централни или държавни органи за информация за конкретното положение по дадено осиновяване.

Министърът на правосъдието осъществява дейността по международните осиновявания, упражнява контрол върху дейността на акредитираните организации за посредничество при международните осиновявания, както и издава наредба за реда и условията за водене на регистрите на международните осиновявания.

Министерството на правосъдието (МП) води следните регистри: регистър на децата, които могат да бъдат осиновени от лица с обичайно местопребиваване в чужбина при условията на пълно осиновяване; регистър на осиновяващи с обичайно местопребиваване в чужбина, които желаят да осиновят дете с обичайно местопребиваване в Република България при условията на пълно осиновяване; регистър на осиновяващи с постоянно местопребиваване в Република България, които желаят да осиновят дете с обичайно местопребиваване в чужбина; публичен регистър на акредитираните организации за посредничество при международно осиновяване. Горезброените регистри са заявени в Регистъра на администраторите на лични данни и водените от тях регистри при КЗЛД от страна на МП. Регистрите при международните осиновявания, водени при МП, се поддържат на хартиен и електронен носител, като регистрите върху хартиен носител се водят в томове, страниците на които се номерират и на корицата на всеки том се отбелязват наименованието на регистъра и номерът на тома. За всяко вписване в съответния регистър на дете, на осиновяващ или съпрузи или на акредитирана организация се определя отделна партида.

Акредитирана организация е юридическо лице с нестопанска цел за осъществяване на общественополезна дейност, регистрирано по съответния законов ред, вписано в регистъра на юридическите лица с нестопанска цел, воден при МП и получило Разрешение за посредничество при международно осиновяване (чл. 116 от СК). Условията и реда за издаване и отнемане на разрешение за посредничество при международно осиновяване, както и осъществяване и прекратяване на дейността на акредитираните организации по международно осиновяване са определени в Наредба № 12 от 30 септември 2009г. Съгласно тази наредба разрешението се издава след сериозно и пълно проучване на възможностите, знанията и ресурсите, необходими за осъществяване на посредничество, и при условие, че:

- всеки от членовете на управителния орган на заявителя притежава висше образование, не е осъждан и общият му трудов и осигурителен стаж е не по-малък от пет години;

- всеки от членовете на управителния орган на заявителя и лицата, които работят за него, притежават морални качества, подготовка и опит в областта на услугите за деца и международното осиновяване;

- за заявителя работят задължително юрист, психолог, лекар и педагог, а при необходимост - и други подходящи специалисти.

Преди издаване на разрешение за извършване на дейност по международно осиновяване задължително се извършва проверка дали заявителят разполага с постоянен офис за осъществяване на дейността, в който има осигурени:

- условия за комуникация;
- условия за конфиденциалност на информацията;
- условия за информираност;
- присъствие на служител 8 часа дневно.

Преди издаване на разрешение, проверката освен по представените документи към заявлението, се извършва и на място, в офиса на заявителя от комисия в състав, определен със заповед на министъра на правосъдието. Проучването на заявителя се извършва въз основа на представената документация и посещение на място от членове на комисията за проверка на заявените обстоятелства и материалната база с оглед изискванията на чл. 11 от Хагска

конвенция от 29 май 1993 г. За проучването комисията съставя протокол по одобрен образец, чиято форма и изискуемо съдържание е посочено в Наредба № 12 от 30 септември 2009 г. Въз основа на извършеното проучване и разгледаните документи комисията изготвя доклад относно констатираните възможности на организацията за осъществяване на посредничество при международно осиновяване и го представя на Съвета по международно осиновяване. Съветът по международно осиновяване незабавно разглежда доклада и приема решение, с което предлага на министъра на правосъдието да издаде или да откаже издаването на разрешение за осъществяване на посредничество. В четиримесечен срок от изтичане на срока за подаване на заявление за издаване на разрешение министърът на правосъдието издава или мотивирано отказва да издаде разрешение.

Дейността на акредитираната организация по международно осиновяване включва:

- подаване на заявление за вписване на осиновяващ в регистъра на осиновяващи с обичайно местопребиваване в чужбина, които желаят да осиновят дете с обичайно местопребиваване в Република България при условията на пълно осиновяване и в регистър на осиновяващи с постоянно местопребиваване в Република България, които желаят да осиновят дете с обичайно местопребиваване в чужбина, придружено от документите, необходими за вписване, съгласно изискванията на Наредба № 13 за определяне на условията и реда за даване на съгласие за международно осиновяване и за воденето на регистрите на международните осиновявания;
- уведомяване на осиновяващия за съгласието на министъра на правосъдието за даване ход на процедурата по осиновяване на определеното от Съвета по международно осиновяване дете;
- предоставяне на осиновяващия изготвения от Министерството на правосъдието доклад за осиновявания, снимка на детето, както и други материали, които да подпомогнат осиновяващия при вземане на решението му;
- посредничество и подпомагане установяването на контакт между осиновяващия и осиновявания;
- предоставяне на лицата по чл. 113, ал. 1, т. 3 от СК на получената от съответния централен орган или акредитирана организация информация за определеното за осиновяване дете;
- осигуряване представителство на осиновяващия пред съда;
- подпомагане на осиновяващия при издаването на нов акт за раждане на детето;
- оказване съдействие при издаването на разрешение за напускане от детето на Република България и за влизане в приемащата държава, както и на разрешение за постоянно пребиваване на детето в приемащата държава, а също и за влизане и пребиваване на осиновеното дете в Република България като приемаща държава;
- подпомагане осигуряването на безопасни и подходящи условия за транспортиране на детето;
- оказване на съдействие при допускане на осиновяването от лица, вписани в регистъра по чл. 113, ал. 1, т. 3, и за признаване на осиновяването в Република България при необходимост;
- оказване на съдействие на Министерството на правосъдието като централен орган при поискване.

Съгласно чл. 114, ал.1 от Семейния кодекс при Министерството на правосъдието е създаден Съвет по международно осиновяване (СМО), който орган е междуведомствен и се състои от председател - заместник-министър на правосъдието, и членове - по един представител на Министерство на правосъдието, Министерство на здравеопазването, Министерство на образованието, младежта и науката, Министерство на труда и социалната политика, Министерство на външните работи и на Държавната агенция за закрила на детето.

Председателят и всеки от членовете имат по един заместник. Създаденият към Министерство на правосъдието СМО има важни консултативни правомощия във връзка с осъществяването на дейност по международно осиновяване. Съветът по международно осиновяване: прави предложение до министъра на правосъдието за определяне на подходящ осиновяващ; изразява мнение пред министъра на правосъдието относно молбите на лица с обичайно местопребиваване в чужбина за осиновяване на дете с обичайно местопребиваване в Република България; прави предложение до министъра на правосъдието за издаване на разрешение за посредничество при международно осиновяване; изразява становища и дава препоръки на министъра на правосъдието във връзка с международните осиновявания; прави предложение до министъра на правосъдието за отнемане на разрешението на акредитирана организация. Участието на представители на различни ведомства в Съвета по международно осиновяване осигурява наличието на широка експертна компетентност, която от своя страна се явява предпоставка за по-добра закрила на интересите на детето. Съветът по международно осиновяване е постоянно действащ орган, който заседава ежеседмично.

Съгласно действащите нормативни актове, за да бъде поставено началото на осиновителната процедура, лице с обичайно местопребиваване в чужбина, което желае да осинови дете с обичайно местопребиваване в Република България, трябва да подаде молба с приложения към нея нормативно определен обем и вид документи до Министерство на правосъдието. Молбата се подава чрез Централния орган на съответната държава или чрез акредитирана организация, получила разрешение за посредничество при международно осиновяване от министъра на правосъдието. Молбата може да бъде подадена и от централния орган или от акредитираната организация. Списък на акредитирани организации, получили разрешение от министъра на правосъдието за посредничество при международно осиновяване, е публикуван на официалната електронна страница на Министерство на правосъдието.

Лице с обичайно местопребиваване в чужбина, което желае да осинови дете с обичайно местопребиваване в Република България, се вписва в Регистъра на осиновяващи с обичайно местопребиваване в чужбина, които желаят да осиновят дете с обичайно местопребиваване в Република България при условията на пълно осиновяване на основание подадена молба до МП. Молбата следва да бъде подписана от подателя, с нормативно изискуемите съдържание и приложения, установени с чл. 6 от Наредба №13 от 30.09.2009 г. за определяне на условията и реда за даване на съгласие за международно осиновяване и за воденето на регистрите на международните осиновявания и следва да съдържа информация за осиновяващите - име, националност и гражданство, номер на документа на самоличност, дата и място на раждане, държава по обичайно местопребиваване, постоянен и настоящ адрес, информация за икономическото и социалното му положение, информация за централния орган или за акредитираната организация в чужбина, която посредничи на осиновяващия, включително лица за контакт, адрес, телефон, представителство, условия по разрешението на акредитираната организация, както и други обстоятелства, които биха били от значение за осиновяването.

Към молбата следва да бъдат приложени:

- разрешение за осиновяване, съгласно правото на държавата по обичайното местопребиваване;
- документ, удостоверяващ, че осиновяващият не е лишен от родителски права, издаден от компетентен орган;
- социален доклад за осиновяващия, съдържащ информация и за членовете на семейството му, включително здравословното им състояние;
- документ за здравословното състояние на осиновяващия, който да отразява физическото и психическото здраве на лицето, липсата на тежки хронични, заразни венерически болести, СПИН, туберкулоза и други, застрашаващи живота му. От изключително значение е в медицинските свидетелства да се отрази точно посоченото съдържание.

Министерство на правосъдието приема медицински свидетелства, издадени най-много една година преди подаването им.

- документ за съдимост на осиновяващия. Когато кандидат-осиновителите са семейство, е необходимо да бъде представено и удостоверение за сключен брак.

При подадена от или чрез акредитирана организация молба следва да бъдат приложени и договор и пълномощно от осиновяващите за осъществяване на посредничество в процедурата по международно осиновяване. Чл. 6, ал. 8 от Наредба № 13 от 30 септември 2009 г. за определяне на условията и реда за даване на съгласие за международно осиновяване и за воденето на регистрите на международните осиновявания поставя изискването всички документи от чужбина да бъдат представени в оригинал и в превод на български език, заверен от българското посолство или консулство в съответната държава. Документи, изготвени на територията на държава, която е страна по Конвенцията от 05.10.1961 г. за премахване на изискването за легализация на чуждестранни публични актове и върху които има поставен апостил, се представят в оригинал и в превод на български език, заверен от Министерство на външните работи на Република България.

Молбата се разглежда в 30-дневен срок от получаването ѝ. При установени недостатъци в нея и/или в представената документация Министерство на правосъдието дава указания за отстраняването им в тридесет-дневен срок. Въз основа на така подадената молба и приложените към нея изискуеми и редовни документи, осиновяващият се вписва в регистъра на осиновяващите, с обичайно местопребиваване в чужбина, които желаят да осиновят дете с обичайно местопребиваване в Република България при условията на пълно осиновяване.

За да получи предложение за дете с постоянно местопребиваване в Република България, осиновяващият следва да бъде определен от Съвета по международно осиновяване за подходящ да осинови конкретно дете от регистъра на децата, които могат да бъдат осиновени от лица с обичайно местопребиваване в чужбина при условията на пълно осиновяване. В срок от 60 дни от вписването на децата в регистъра по чл. 113, ал. 1, т. 1 от СК Съветът по международно осиновяване разглежда кандидатурите за определяне на подходящ осиновяващ съобразно поредността на вписване на осиновяващите в регистъра, изразените от тях предпочитания, както и обстоятелствата от значение за интереса на детето. Министерството на правосъдието е задължено да провери и гарантира качеството осиновяемост на всяко дете, за чието осиновяване отправя предложение към съответен кандидат. По силата на конвенцията това е една от основните и важни функции на централния орган на всяка държава, от която са осиновяемите деца. Дете с обичайно местопребиваване в Република България може да бъде осиновено от лице с обичайно местопребиваване в чужбина, едва тогава, когато са изчерпани възможностите за осиновяването му в страната и съответното дете е вписано в регистъра на децата, които могат да бъдат осиновени от лица с обичайно местопребиваване в чужбина при условията на пълно осиновяване, воден при МП (чл. 110 от СК), освен в случаите, когато съпруг осиновява дете на своя съпруг, при осиновяване на внук от дядо и баба или от единия от тях, както и при осиновяване от роднина по съребрена линия от трета степен. За всяко вписано в горния регистър дете се води досие. Досието на всяко дете се разглежда от съвета по реда на вписването му и се съпоставя с данните на осиновяващите и условията, съдържащи се в разрешенията за осиновяване на дете. Досието съдържа:

- заверен препис от акта за раждане;
- удостоверение за раждане;
- декларации за съгласие за пълно осиновяване от родителите (по образец) и/или заверен препис от решение на съда за вписване в регистъра или заповед за вписване в регионалния регистър на директора на съответната регионална дирекция за социално подпомагане;

- заверен препис от решение/решения на съда за налагане на мярка за закрила по реда на Закона за закрила на детето и/или заповедите на директора на Дирекция "Социално подпомагане" за временно настаняване извън семейството;
- доклад за социалния статус на детето (по образец);
- удостоверение от съответния орган по настойничеството и по попечителството в предвидените от закона случаи;
- документи, удостоверяващи настъпилите обстоятелства, отбелязани в регистрите по международно осиновяване;
- медицинско свидетелство за здравословното състояние на детето, съдържащо резултати от проведените му изследвания, в т.ч. и за СПИН и сифилис (във форма по образец);
- психо-педагогическа характеристика на детето;
- четири удостоверения със залепена снимка на детето в цял ръст, съдържащи имена и единен граждански номер (ЕГН) на детето, които удостоверяват идентичността между детето на снимката и това, на което принадлежат имената и ЕГН;
- доклад относно правния статус;
- удостоверение за родствени връзки на детето;
- доклад за оценка на потребностите на детето.

За определяне на осиновяващ съветът обсъжда всички подходящи кандидатури, като при вземане на решението за определяне на подходящ осиновяващ той се ръководи от възможностите на осиновяващите да осигурят физическо, психическо и социално благополучие на детето и от информацията за личността на осиновяващия и другите обстоятелства от значение за осиновяването. Преценката се извършва предимно въз основа на докладите за осиновяващите, изготвени от съответните компетентни органи.

Въз основа на направената преценка, Съветът по международни осиновявания взема решение, което съдържа данни за детето и осиновяващите, както и мотиви относно направения избор и прави предложение до министъра на правосъдието за определяне на подходящ осиновяващ, с обичайно местопребиваване в чужбина за всяко дете, вписано в регистъра.

Ако определеният подходящ осиновяващ е с обичайно местопребиваване в държава, страна по Хагската конвенция, удостоверението за даване ход на процедурата по осиновяване, заедно с доклад за детето, придружен със снимка на детето в цял ръст се изпраща на централния орган на приемащата държава и/или на акредитираната организация посредник.

В двумесечен срок от получаване на доклада за детето от централния орган на приемащата държава, страна по Хагската конвенция или от акредитирана организация, с делегирани правомощия съгласно чл. 22 от Хагската конвенция, следва да постъпят в Министерството на правосъдието уведомление за съгласие или несъгласие за даване ход на процедурата по осиновяване на конкретното дете. В този двумесечен срок в Министерството на правосъдието трябва да постъпи обратно информация съставляваща писмено изразено съгласие или отказ на осиновяващия за осиновяването на конкретното дете от страна на централния орган или съответно от акредитираната организация на приемащата държава. Преди да бъде дадено това съгласие, осиновяващият следва да е осъществил контакт с детето, чиято минимална продължителност е не по-малко от 5 дни. Ако осиновяващият не може да се срещне с детето поради заболяване, финансови затруднения, неотложни служебни ангажименти или затруднения в уреждането на пътуването, той представя декларация с нотариална заверка на подписа, съдържаща изявление, че приема риска за произхода и бъдещото физическо и психическо състояние и развитие на детето и посочва причината за липсата на контакт.

В двумесечния срок, заедно със съгласието, в Министерството следва да постъпят и:

- документ, издаден от компетентен орган, удостоверяващ, че правото по обичайното местопребиваване на осиновяващия не допуска детето да бъде осиновено втори път, докато не е

прекратено съществуващото осиновяване или декларация от осиновяващия с нотариална заверка на подписа му, че детето няма да бъде осиновено повторно, ако законът допуска това;

- декларация от осиновяващия с нотариална заверка на подписа, че детето няма да бъде подлагано на експериментално лечение и че приживе части от тялото му няма да бъдат използвани за донорски цели;

- декларация, че даденото от тях съгласие не е обвързано с материална облага;

- документ за платена държавна такса (в размер на 50 лв.);

- документ, удостоверяващ, че компетентен орган в държавата по обичайно местопребиваване на осиновяващия ще осъществява следосиновително наблюдение на конкретното дете в продължение на 2 години от допускане на осиновяването, в случаите, по чл.12, ал.2 на Наредба 13 от 30.09.2009 г;

Административната процедура завършва с изрично писмено съгласие за осиновяването, дадено от министъра на правосъдието в 14-дневен срок от представяне на необходимите документи.

В тридневен срок от уведомяването за писменото съгласие на министъра на правосъдието в Министерство на правосъдието следва да постъпят молба до Софийски градски съд за допускане на осиновяването и документ за платена държавна такса, събирана от съда, съгласно Тарифа за държавните такси, които се събират от съдилищата по Гражданския процесуален кодекс. В седемдневен срок от получаването им Министерството на правосъдието изпраща служебно молбата и досието в съда.

Акредитираната организация осигурява представителство на осиновяващия пред съда и представя в Министерство на правосъдието заверен препис от съдебното решение за допускане на осиновяването в 7- дневен срок от датата на влизането му в сила. Въз основа на представеното решение министърът на правосъдието издава удостоверение по чл. 23 от Конвенцията за защита на децата и сътрудничество в областта на международното осиновяване, че осиновяването е извършено в съответствие с конвенцията.

Централният орган или съответната акредитирана организация представя в Министерство на правосъдието на всеки шест месеца изготвен от тях доклад за състоянието на детето, до две години след осиновяването му. Докладът следва да отговаря на изискванията за форма, разписани в цитирания по-горе чл. 6, ал. 8 от Наредба №13/2009г.

Когато в регистъра няма вписани подходящи осиновяващи, Съветът по международно осиновяване не може да определи подходящи осиновяващи от вписаните лица или определените осиновяващи са отказали да осиновят дете със здравословен проблем, специални нужди или на възраст над седем години, министърът на правосъдието предприема следните специални мерки:

- публикува веднъж месечно от 25-то до 30-то число на официалната електронна страница на министерството, обща информация за всяко дете;

- предоставя информация и подробни данни за спецификите на конкретно дете по т. 1, по подадено заявление от акредитирана организация, получила разрешение за посредничество от министъра на правосъдието. При необходимост може да бъде предоставена и снимка. Към заявлението се прилага декларация с нотариална заверка на подписа, че информацията и снимката ще бъдат използвани само по предназначение.

Акредитираната организация, на която са предоставени материалите и документите на дете от списъка се задължава да ги върне, ако в двумесечен срок от получаване на информацията касаеща детето не е постъпила молба от осиновяващ в Министерството на правосъдието за извършване на осиновяване. Постъпилата молба за осиновяване на дете се разглежда незабавно.

Видно от изложеното по-горе, при осъществяване на дейност по международно осиновяване е налице следното:

- правното основание за обработване на лични данни (чл. 4, ал. 1. т. 4 от ЗЗЛД) и обемът на обработваните данни са нормативно определени (чл. 26, ал. 2 от Щредба № 13 от 30 септември 2009 г. за определяне на условията и реда за даване на съгласие за международно осиновяване и за воденето на регистрите на международните осиновявания);

- срокът, за който ще бъдат обработвани данните, е срокът, за който е издадено разрешението от МП за осъществяване на дейност по МО на съответните АО.

Към настоящия момент, в Комисията за защита на личните данни, са постъпили шест на брой искания от акредитирани организации, осъществяващи дейност по международно осиновяване за получаване на разрешение по чл. 36а от Закона за защита на личните данни за предоставяне на лични данни в държави членки на Европейския съюз и Европейското икономическо пространство и трети страни, във връзка с осъществяваната от тях дейност.

С цел осигуряване на максимална защита на данните в процеса по международно осиновяване и предвид деликатната сфера на отношения, които те засягат, по решение на КЗЛД бяха проведени срещи с представители на Министерството на правосъдието. По време на срещите бяха обсъдени възможности за уеднаквяване на изискванията към всички акредитирани организации по отношение на трансферите на данни във връзка с осъществяваната от тях дейност по международно осиновяване. Във връзка с горното от МП бе изискана информацията относно:

1. Процедурата по международни осиновявания на деца с обичайно местопребиваване в Република България (РБ) от лица, с обичайно местопребиваване в чужбина при условията на пълно осиновяване.

- Осиновявания от кандидат - осиновители с обичайно местопребиваване в държави, страни по Хагската конвенция.

- Осиновявания от кандидат - осиновители с обичайно местопребиваване в държави, които не са страни по Хагската конвенция.

Възможността за създаване на типизирани бланки на договори, сключвани между акредитираните организации за посредничество при международни осиновявания с оглед сключване на договореност за спазване на приети с Решение на Комисията на европейските общности от 15 юни 2001 година относно общите договорни клаузи за трансфера на лични данни към трети страни съгласно Директива 95/46/ЕО, изменено и допълнено с Решение от 27 декември 2004 година за изменение на Решение 2001/497/ЕО за въвеждане на алтернативен комплект общи договорни клаузи за прехвърляне на лични данни в трети страни (нотифицирано под номер С(2004) 5271).

Информацията относно различията в процедурата по осъществяване на дейност по международно осиновяване в различните трети държави, както и различията в държави членки на Европейския съюз съобразно спецификите на тяхното вътрешно законодателство. Същата е необходима, тъй като се установи, че в редица случаи съществува ограничение по отношение възможността българска акредитирана организация да влезе в директен контакт със самите кандидат-осиновители. В тези случаи кандидат-осиновителите правят контакт със съответна акредитирана организация на територията на държавата по тяхното постоянно местопребиваване, която от своя страна влиза в отношения с българска акредитирана организация и размяната на документи и информацията става аналогично по обратния път.

2. Контрола от страна на МП по отношение на предприетите действия по обработване на информацията, касаеща конкретно дете, предоставена с оглед необходимостта за осъществяване на международно осиновяване, както и контрола по отношение на обратния път на данните в случай на отказ за осиновяване.

Във връзка с горното, с писмо вх. № 6959/14.06.2010г. МП предостави информацията на Комисията, както следва:

- МП е предоставило списък на държавите, за които, към настоящия момент, има издадени разрешения за осъществяване на посредническа дейност по международни осиновявания. Това са: Австрия, Андора, Белгия, Великобритания, Германия, Гърция, Дания, Израел, Ирландия, Испания, Италия, Канада, Кипър, Люксембург, Малта, Нидерландия, Норвегия, Португалия, САЩ, Финландия, Франция, Швеция и Швейцария. Всички по-горе изброени държави са страни по Конвенцията за защита на децата и сътрудничество в областта на международните осиновявания от 29.05.1993г., като единствено Ирландия не я е ратифицирала и към настоящия момент не я прилага.

В зависимост от начина, по който се предоставя информацията за детето, изброените по-горе 23 държави, за които има издадено разрешение за посредничество при международно осиновяване, условно могат да бъдат разпределени на три групи:

- Държави, в които международното осиновяване се осъществява само чрез посредничество и договор между акредитирана организация в Република България и акредитирана организация в чужбина: Италия, Швеция, Дания, Норвегия, Франция, Финландия, Нидерландия, САЩ;

- Държави, в които международното осиновяване се осъществява чрез посредничество на акредитирана организация в чужбина, но договора е между акредитирана организация в Република България и физическо лице в чужбина: Австрия, Германия, Испания, Канада, Португалия, Белгия.

- Държави, в които международното осиновяване се осъществява чрез акредитирана организация в Република България и договор с физическо лице в чужбина: Великобритания, Гърция, Израел, Ирландия, Кипър, Малта, Люксембург, Швейцария, Андора.

В писмото е посочено, че по отношение на Франция се осъществяват, както процедури, при които информацията за детето се изпраща от МП на френска агенция по осиновяване - държавна агенция, която я предава на осиновяващите, така и въз основа на договор между осиновяващи и българска акредитирана организация, т.е. разделението, посочено по-горе не е абсолютно.

- Относно възможността за използване на типизирани бланки на договори, съдържащи клаузи за трансфер на данни е посочено, че съгласно чл. 18, ал. 7 от Наредба № 12/2009г. за условията и реда за издаване и отнемане на разрешение за посредничество при международно осиновяване и за осъществяване и прекратяване дейността на акредитираните организации, същите са задължени да сключват договор за посредничество при международно осиновяване с всеки осиновяващ, който представляват. Тези договори се сключват с акредитирана организация или директно с физическото лице. Посочено е също, че договорите, сключвани между АО могат да бъдат рамкови - за съвместна дейност по международно осиновяване или за процедура на конкретни осиновяващи.

- При отказ за осиновяване МП изисква връщане на документите с писмо, както от акредитираната организация, така и от централния орган, на когото са предоставени.

Предоставянето на лични данни от администратор, установен на територията на Република България към друг администратор на лични данни извън страната, се извършва по реда на Закона за защита на личните данни. Посоченият по-горе списък от 23 държави, за които МП към настоящия момент е издало разрешения за осъществяване на дейност по МО и за които се иска разрешаване на трансфер на данни, включва в себе си както страни-членки на Европейския съюз и Европейското икономическо пространство, а така също и трети страни. Определящ критерий, във връзка с правомощията на КЗЛД при предоставяне на лични данни на трети страни, е принадлежността на държавата, в която се предоставят личните данни - дали е членка на Европейския съюз, на Европейското икономическо пространство или е трета държава.

С оглед възможностите и подходът, по които следва да бъде извършена преценка за прилагане на съответната нормативна разпоредба по отношение на исканите трансфери е и направеното по-долу разделение:

1. Страни-членки на Европейския съюз и Европейското икономическо пространство от посочения от МП списък - Италия, Швеция, Дания, Норвегия, Франция, Финландия, Нидерландия, Австрия, Германия, Испания, Португалия, Белгия, Великобритания, Гърция, Ирландия, Кипър, Малта, Люксембург, Швейцария. Съгласно чл. 36а, ал. 1 от ЗЗЛД предоставянето на лични данни в държава членка на Европейския съюз, както и в друга държава - членка на Европейското икономическо пространство, се извършва свободно при спазване на изискванията на този закон. По отношение на тази група държави трансферът на данни, следва да се извършва свободно в нормативно определените процедури, обем, цели и срокове. Не е необходимо разрешение от КЗЛД за предоставянето на лични данни към тези страни.

2. Трети страни, т.е. страни - не членки на Европейския съюз и Европейското икономическо пространство от посочения от МП списък - САЩ, Канада, Израел, Андора.

- **По отношение на трансфера на данни към Канада**, към настоящия момент, с Решение на Комисията от 20 декември 2001 година относно констатиране съгласно Директива 95/46/ЕО на Европейския парламент и на Съвета нивото на адекватна защита на личните данни, осигурявано от канадския закон за защита на личните данни и електронните документи (нотифицирано под номер С(2001) 4539) Комисията на европейските общности се е произнесла, че Канада се оценява като осигуряваща адекватно ниво на защита на личните данни, трансферирани от Общността до получатели, подчиняващи се на закона за защита на личните сведения и електронни документи. В този случай влизаме в хипотезата на чл. 36а, ал. 4, т. 1 от ЗЗЛД, т.е. Комисията за защита на личните данни не извършва преценка на адекватността на нивото на защита на личните данни в трета държава в случаите, когато е необходимо изпълнение на решение на Европейската комисия, с което тя се е произнесла, че третата държава, в която се предоставят лични данни, осигурява адекватно ниво на защита.

- **По отношение на трансферите към Израел** - На 12 юли 2007 г. израелската мисия към Европейския съюз е поискала от Комисията да започне процедурата за обявяване на Израел за страна, която гарантира подходящо равнище на защита за целите, предвидени в членове 25 и 26 от Директивата. Във връзка с горното е приетото на 1 декември 2009 година Становище 6/2009 относно нивото на защита на личните данни в Израел на работна група за защита на данните по член 29. Работната група е изложила в своята оценка, че Израел гарантира подходящо равнище на защита съгласно разпоредба 6 на член 25 от Директива 95/46/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 24 октомври 1995 г. за защита на физическите лица при обработката на лични данни и за свободното движение на тези данни по отношение на автоматичните международни трансфери на данни, или ако те не са автоматични, но подлежат на допълнителна автоматична обработка на израелска територия. Паралелно с това Работната група е насърчила израелските власти в бъдещите законодателни промени, да приемат разпоредби, предвиждащи: прилагането на израелското законодателство за ръчните бази данни, за да се разшири оценката на адекватността спрямо случаите, които не са били обхванати в заключенията на становището; изричното прилагане на принципа на пропорционалност във връзка с цялата обработка на лични данни, извършвана в частния сектор; тълкуване на изключенията за международни онлайн трансфери на данни, предвиждани в член 26, параграф 1 от Директивата, като Работната група ще следи за нормативните промени и изпълнението на очертаните препоръки. Видно от горното, към настоящия момент няма произнасяне на Европейската Комисия, че Израел осигурява адекватно ниво на защита на данните.

- По отношение трансферите към Андора - положението е аналогично с това на Израел. Към настоящия момент няма произнасяне на Комисията, че Израел осигурява адекватно ниво на защита на данните. На 21 май 2008 г. посланикът на Андора към Европейския съюз е поискал от Комисията да открие процедура за обявяване на това, че Андора предлага адекватно равнище на защита по смисъла на член 25, параграф 6 от Директива 95/46/ЕС. Тази процедура е започната и към настоящия момент е прието на 1 декември 2009 година Становище 7/2009 относно нивото на защита на личните данни в Княжество Андора на работна група по член 29, като в същото са отразени редица препоръки, които следва да бъдат приети и отразени в законодателството в сферата на защита на личните данни в Княжество Андора.

Въз основа на гореизложеното, по отношението на предоставяне на данни на АО на територията на Израел и Андора, във връзка с осъществяване на посредническа дейност при МО, следва да бъде налице договор, съгласно който страните поемат ангажимент за спазване на определени стандартни договорни клаузи, приети с Решение на Комисията на европейските общности от 15 юни 2001 година относно общите договорни клаузи за трансфера на лични данни към трети страни съгласно Директива 95/46/ЕО (нотифицирано под номер С(2001) 1539), изменено и допълнено с Решение от 27 декември 2004 година за изменение на Решение 2001/497/ЕО за въвеждане на алтернативен комплект общи договорни клаузи за прехвърляне на лични данни в трети страни (нотифицирано под номер С(2004) 5271).

Както бе посочено по-горе и съгласно информацията, предоставена от МП, съществува възможност дейността по международно осиновяване да се осъществява чрез акредитирана организация в Република България и договор с физическо лице в съответната трета държава (Израел и Андора). В тези случаи физическото лице - кандидат-осиновител се явява администратор на лични данни, съгласно определението на чл. 3 от ЗЗЛД, до приключване на процедурата по международно осиновяване, както в нейната административна, така и в нейната съдебна част. С факта на приключване на процедурата по международно осиновяване и придобиване на качеството „родител“ от страна на кандидат -осиновителя, последният изгубва качеството „администратор на лични данни“, тъй като от този момент той започва да обработва данните за свои лични или домашни дейности.

Съгласно чл. 2 на Наредба № 13 от 30 септември 2009г. за определяне на условията и реда за даване на съгласие за международно осиновяване и за воденето на регистрите на международните осиновявания, международното осиновяване се извършва в интерес на детето в съответствие с чл. 21 от Конвенцията за правата на детето от 20 ноември 1989 г. (ратифицирана с Решение на ВНС - ДВ, бр. 32 от 1991 г.) (ДВ, бр. 55 от 1991 г.) и с Конвенцията за защита на децата и сътрудничество в областта на международното осиновяване от 29 май 1993 г. (ратифицирана със закон - ДВ, бр. 16 от 2002 г.) (ДВ, бр. 78 от 2002 г.). Във всички случаи на сключване на договор във връзка с международни осиновявания, е изключително важно да се вземе предвид, че целта на целия процес по осъществяване на дейност по международно осиновяване, както и на контрола, упражняван върху него, следва да бъде изцяло в защита интересите на детето и по-конкретно пълноценното и хармонично развитие на неговата личност, за което на детето следва да бъде осигурена възможност да расте в семейна среда, в атмосфера на щастие, любов и разбирателство. По отношение на нормативното основание, въз основа на което следва да се осъществи трансфера на данни по сключени договори за дейност по международно осиновяване, приложение намира хипотезата на чл. 36а, ал. 6, т. 3, т.е. предоставянето е необходимо за сключването и изпълнението на задължения по договор, сключен в интерес на физическото лице между администратора и друг субект. Паралелно с осигуряване на условия за нормалното развитие на детето и наличието на условие за допустимост на обработването, следва да бъдат предприети и мерки, които

гарантират извършването на международно осиновяване при най-добра закрила на интересите на детето и при съблюдаване на неговите основни права и които имат за цел да предотвратят отвлечането, търговията и трафика на деца. Съгласно чл. 3 от Наредба № 13 от 30 септември 2009 г. Министърът на правосъдието е длъжен да предприеме всички необходими мерки за защита на личните данни в съответствие със Закона за защита на личните данни. По отношение на хипотезата - предоставяне на данни от АО към чуждестранно физическо лице осиновител, контролът по предоставяне на данните, тяхното съхранение и употреба, връщането им при отказ от осиновяване, упражняван от страна на Министъра на правосъдието, в качеството му на администратор на лични данни, в тези случаи следва да бъде до голяма степен засилен, с оглед осигуряване на по-добра защита интересите и правата на детето.

- По отношение на трансферите към САЩ - Съгласно чл. 6, т. 2 от Хагската конвенция федералните държави, държавите, в които са в сила повече от една правна система, или държави, съставени от автономни териториални единици, могат да определят повече от един централен орган и да уточнят териториалния и персоналният обхват на функциите им. Когато дадена държава е определила повече от един централен орган, тя посочва централния орган, до който може да бъде адресирано всяко съобщение с цел то да бъде пренасочено към компетентния централен орган в рамките на тази държава. Като такъв орган на територията на САЩ е посочен Държавният департамент на Съединените американски щати съгласно Закона за международни осиновявания от 2000 г. (IAA), с който е въведена в сила Хагската конвенция. Отделът по въпросите на децата към бюрото по консулските въпроси и други служби и отдели към Държавния департамент изпълняват оперативните функции на централния орган в САЩ. Американската служба по гражданство и имиграционни услуги към Министерството на вътрешната сигурност е отговорна за много етапи от процеса по международните осиновявания, свързани със законната имиграция в САЩ на осиновените деца, в съгласие с Хагската конвенция. Съгласно чл. 103 от IAA на Американската служба по гражданство и имиграционни услуги са отредени част от функциите на централен орган, посочени в чл. 14 от Хагската конвенция за международните осиновявания (подаване на молба за осиновяване от кандидат-осиновителите). Също така Посолствата на САЩ действат от името на централния орган, като са поели част от неговите функции (издаване на писмо по чл. 5 от Хагската конвенция). Кандидат-осиновители от САЩ подават молба за определяне годността да се осинови дете от страна по Конвенцията директно в Американската служба по гражданство и имиграционни услуги. Одобряването на тази молба означава, че е извършена преценка на тяхната годност съгласно изискванията на чл. 5 от Хагската конвенция. След тяхното одобряване акредитираната или одобрената агенция, която работи с тях, уведомява централния орган в страната на осиновяването за това, че молбата е одобрена и на съответните кандидат-осиновители може да им бъде предложено дете за осиновяване. Докладът за детето се предава чрез същата акредитирана или одобрена агенция. След като има съгласие за осиновяване от страна на кандидат-осиновителите, последните подават в Американската служба по гражданство и имиграционни услуги Молба за класифициране на детето от страна по Хагската конвенция като непосредствен роднина. Молбата се разглежда и ако те отговорят на всички изисквания, Американската служба по гражданство и имиграционни услуги изпраща на кандидат-осиновителите и на Държавния департамент временно одобрение на молбата. След това Държавният департамент изпраща на съответното консулство одобрението на американската служба гражданство и имиграционни услуги, която пък от своя страна извършва предварителен преглед на молбата за виза на детето и в случай, че всички условия са изпълнени, консулски служител изпраща писмо до съответния централен орган на страната, в която се извършва осиновяването (писмо по чл. 5 от Хагската конвенция), като отбелязва, че въз основа на наличната информация, американските компетентни власти са решили и установили: че кандидат-осиновителите имат право и са годни да извършат осиновяване;

осигурено е необходимото обучение на кандидат-осиновителите; че детето има право да влезе и пребивава постоянно в САЩ.

В съответствие със Закона за международни осиновявания от 2000г. Държавният департамент е посочил Социалната служба в Колорадо и Съвета по акредитацията с отговорността и властта да акредитират и одобряват осиновителни агенции. Официалният актуален списък на осиновителни агенции, които са били акредитирани и одобрени е публикуван на интернет страницата на Държавния департамент на САЩ.

Както се вижда от изложеното по-горе, целият процес по международни осиновявания преминава през съответна акредитирана или одобрена организация в САЩ, като функциите на централен орган са разпределени между съответните ведомства съобразно тяхната компетентност.

Във връзка с горното и при отчитане на разпоредбата на чл. 36 и чл. 36а от Закона за защита на личните данни, Комисията за защита на личните данни изразява следното

СТАНОВИЩЕ :

1. Предоставянето на лични данни в държава - членка на Европейския съюз, както и в друга държава - членка на Европейското икономическо пространство, се извършва свободно при спазване на изискванията на ЗЗЛД. По отношение на тази група държави: Италия, Швеция, Дания, Норвегия, Франция, Финландия, Нидерландия, Австрия, Германия, Испания, Португалия, Белгия, Великобритания, Гърция, Ирландия, Кипър, Малта, Люксембург, Швейцария, за които има издадено разрешение от МП за осъществяване на дейност по международни осиновявания, трансферът на данни да се извършва свободно в нормативно определените процедури, обем, цели и срокове. В тези случаи не е необходимо разрешение за трансфер на данни от страна на КЗЛД.

2. По отношение на трансферите на данни към Канада, извършвани във връзка с дейности по международно осиновяване, е приложим чл. 36а, ал. 4, т. 1 от ЗЗЛД. В тези случаи Комисията за защита на личните данни не извършва преценка на адекватността на нивото на защита на личните данни в третата държава, тъй като е налице решение на Европейската комисия, с което тя се е произнесла, че третата държава, в която се предоставят лични данни (Канада), осигурява адекватно ниво на защита.

3. По отношение на трансферите на данни към САЩ, извършвани във връзка с дейности по международно осиновяване, акредитираните организации в Република България следва да включат в договорите със съответните акредитирани организации на територията на САЩ ангажимент за спазване на стандартни договорни клаузи, приети с Решение на Комисията на европейските общности от 15 юни 2001 година относно общите договорни клаузи за трансфера на лични данни към трети страни съгласно Директива 95/46/ЕО (нотифицирано под номер С(2001) 1539), изменено и допълнено с Решение от 27 декември 2004 година за изменение на Решение 2001/497/ЕО за въвеждане на алтернативен комплект общи договорни клаузи за прехвърляне на лични данни в трети страни (нотифицирано под номер С(2004) 5271). В този случай приложение ще намери разпоредбата на чл. 36а, ал. 4, т. 2 от ЗЗЛД, т.е. Комисията за защита на личните данни не извършва преценка на адекватността на нивото на защита на личните данни в трета държава в случаите, когато е необходимо изпълнение на решение на Европейската комисия, с което тя се е произнесла, че третата държава, в която се предоставят лични данни, се е задължила, съгласно сключен договор, да спазва определени стандартни договорни клаузи, които осигуряват адекватно ниво на защита на данните.

4. По отношение на трансферите на данни към Израел и Андора, извършвани във връзка с дейности по международно осиновяване:

4.1. В случай на договореност за трансфер на данни между акредитирани организации в Република България и акредитирани организации на територията на Израел и Андора следва да бъдат включени в съответните договори и да бъдат поети ангажименти за спазване на стандартни договорни клаузи, приети с Решение на Комисията на европейските общности от 15 юни 2001 година относно общите договорни клаузи за трансфера на лични данни към трети страни съгласно Директива 95/46/ЕО (нотифицирано под номер С(2001) 1539), изменено и допълнено с Решение от 27 декември 2004 година за изменение на Решение 2001/497/ЕО за въвеждане на алтернативен комплект общи договорни клаузи за прехвърляне на лични данни в трети страни (нотифицирано под номер С(2004) 5271). В този случай приложение ще намери разпоредбата на чл. 36а, ал. 4, т. 2 от ЗЗЛД, т.е. Комисията за защита на личните данни не извършва преценка на адекватността на нивото на защита на личните данни в трета държава в случаите, когато е необходимо изпълнение на решение на Европейската комисия, с което тя се е произнесла, че третата държава, в която се предоставят лични данни, се е задължила, съгласно сключен договор, да спазва определени стандартни договорни клаузи, които осигуряват адекватно ниво на защита.

4.2. В случай на трансфер на данни, извършвани във връзка с дейности по международно осиновяване от акредитирана организация на територията на Република България към физически лица кандидат-осиновители на територията на Израел и Андора, следва за всеки един конкретен трансфер да бъде получено разрешение от КЗЛД на основание чл. 36, ал. 1 от ЗЗЛД, с оглед необходимостта да бъде извършена преценка на адекватността на нивото на защита на личните данни в съответната трета държава. В тези случаи КЗЛД взема предвид всички обстоятелства, свързани с действието или съвкупността от действията по предоставянето на данните, включително характера на данните, целта и продължителността на обработването им, правната им уредба и мерките за сигурност, осигурени в третата държава.

5. Във всички случаи на предоставяне на данни, във връзка с извършване на дейност по международни осиновявания, данните-предмет на трансфер трябва да бъдат в нормативно определения за това обем, съгласно българското и международното законодателство, предоставянето на данните да става само и единствено за целите на международното осиновяване и в рамките на срока, за който е издадено разрешение на съответната акредитирана организация на територията на Република България за осъществяване на тази дейност.

6. В случаите, в които трансферът на данни се осъществява след разрешение на КЗЛД, е необходимо следното:

- да е налице регистрация на съответния администратор на лични данни - предоставящ данните, в регистъра на администраторите на лични данни, поддържан от КЗЛД;
- да е налице искане до КЗЛД за разрешаване на трансфер на лични данни; -да е декларирано по кой съответен регистър, поддържан от администратора се иска извършването на трансфер;
- към конкретното искане да се приложи:
 - информацията относно получателя на личните данни;
 - доказателства, свързани с конкретното искане.

ПРЕДСЕДАТЕЛ:

Венета Шопова /п/

ЧЛЕНОВЕ:

Красимир Димитров /п/

Валентин Енев /п/

Мария Матева /п/

Веселин Целков /п/